

Par atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu

Publicēts: 04.01.2013.

Par atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas personai nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību

Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija informē, ka ar 2013.gada 1.janvāri stājušies spēkā grozījumi Administratīvā procesa likumā (turpmāk – APL), kā arī Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likumā (turpmāk – Zaudējumu atlīdzināšanas likums).

Ievērojot minēto vēršam uzmanību APL 92.pantā noteiktajam, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Kā jauninājums pantā ietverts regulējums, kas paredz, ka tiesības administratīvā procesa kārtībā prasīt atlīdzinājumu attiecināmas arī uz gadījumiem, kad zaudējumi vai kaitējums nodarīts ar iestādes vai izpildiestādes (izņemot gadījumu, kad izpildiestāde ir tiesu izpildītājs) nepamatotu rīcību administratīvā procesa izpildes stadijā. (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

Atgādinām, ka atbilstoši APL 93.panta trešajai daļai, ja atlīdzinājums nav prasīts vienlaicīgi ar administratīvā akta vai faktiskās rīcības apstrīdēšanu vai pārsūdzēšanu, iesniegumu par atlīdzinājumu var iesniegt iestādei, kas nodarījusi zaudējumus vai kaitējumu. Atlīdzinājumu iestādei var prasīt, ja ir pabeigta attiecīgās administratīvās lietas izskatīšana pēc būtības (ir stājies spēkā augstākas iestādes lēmums, un tas nav pārsūdzēts, ir stājies spēkā tiesas spriedums vai arī tiesvedība lietā ir izbeigta, pamatojoties uz šā likuma 282.panta 7.punktu). Uz iesniegumu par atlīdzinājuma izskatīšanu attiecināmi šā likuma noteikumi par administratīvo aktu.

Savukārt mehānisms (kārtība) kā tiek izskatīts privātpersonas iesniegums par atlīdzinājumu – kura iestāde izvērtē zaudējuma atlīdzinājuma gadījumus un pieņem lēmumu par zaudējuma atlīdzinājumu, regulē Zaudējuma atlīdzināšanas likuma normas.

Zaudējuma atlīdzināšanas likuma 19.pantā ir noteikta kārtība, kādā izskatāms iesniegums par pašvaldības iestādes nodarīta zaudējuma atlīdzinājumu. Proti, panta otrā daļa noteic, ja privātpersonas iesniegumu par zaudējuma atlīdzinājumu saņem pašvaldības iestāde, kas ar savu rīcību, pildot pašvaldības autonomās funkcijas vai uzdevumus, vai īstenojot savu brīvprātīgo iniciatīvu, nodarījusi zaudējumu, tā nekavējoties pārsūta iesniegumu attiecīgās pašvaldības domei, bet iesnieguma kopiju nosūta Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai.

No minētā izriet, ka, gadījumos, ja bāriņtiesā tiek saņemts privātpersonas iesniegums par atlīdzinājumu par morālo kaitējumu, kas nodarīts ar bāriņtiesas lēmumu (administratīvo aktu) un ir konstatējami iepriekšminētie APL 93.panta trešajā daļā noteiktie nosacījumi, minētais iesniegums pārsūtāms piekritīgās pašvaldības domei, bet kopija jānosūta Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai.